

TALLINN

Lendav hollandlane

22. september

Rahvuskooper Estonia uus „Hollandlane” (lavastaja **Pamela Recinella**) kannab endas mineviku koormat: hollandlane on naisetapja ja kui uskuda etenduse kava, siis ka mees, kes on musta kullaga teeninud palju raha – kurikuulus naftamagnaat. Juba esiplaanile tõstetud orkestri eelmängu kõlade saatel läheb ta suplema ja läbipaistvast kangast eesriidele projitseeritud veealuses maailmas (**Apparati Effimeri** videod) täies rõivastuses ujuva hollandlase taga on näha saatust, mis tabas üht tema arvukatest ohvritest, kes tema võrku langesid: liftis löikab ta läbi ühe naise kõri. Hoiatades Sentat sellise lõpu eest, haarab ta esmalt jälle noa järele. Kuid ta säästab teda: samal ajal kui Senta püüab kramplikult kuni kõrge eani välja maalida hollandlasest enda jaoks arusaadavat pilti, saab kõnealuse lavastuse helide saatel lunastuse osaliseks üksnes hollandlane. Seitse kentsakat loomapeadega tantsijat (koreograafia **Daniel Kirspuu**) keerlevad innukalt selle kurja mehe ümber. Hea, kui ostsite omale etenduse kava. Seal kirjeldatakse nimelt, et tegu on seitsme surmapatuga, mis ripuvad kuritegeliku minevikuga peategelasel taagana kaelas ja tekitavad nii talle endale kui ka kõigile teistele ohtralt probleeme. Lavastuslikest juhustest veidi lahknevalt esitas **Rauno Elp** peategelast seejuures ilusasti välja lauldud kaartega, millega kaasnes nüansirikkus ja melanhoolne sügavus. Tema muundumisvõimelise baritoni heledal tämbril jäi aga veidi puudu karmusest ja tekstist arusaamisest – selles rollis oleks oodanud siiski natuke rohkem teravust. Tema varandus toitub Põhjamere naftavarudest ja nõnda on **Yannis Thavoris** kavandanud kohe alguses hiilgava lavakujunduse: möllavatest video-lainetest ümbritsetud naftaplatvorm, mis muutub üsna pea disainbaariks. Motiveerimatult hiilivad siin ringi surmapatud, kes rüüpad kokteile pärast seda, kui **Oliver Kuusik** on tüürimehena, siin nimetatud „Dalandi inseneriks”, ette kandnud oma välkpuhta intonatsiooni ja ilusate fraasidega laulu „Lõunatuulele”, taotlemata liigseid efekte.

Lavastuse kavast võib üllatusega lugeda, et Daland kuulutatakse välja keemiatööstuse ettevõtjana. Selles rollis esineval **Ain Angeril**, Eesti ronkmustal bassil, kulub aega, et leida üles tema jaoks ebatüüpiline buföhõnguline roll. Alles etenduse käigus õnnestub tal edastada paindlikkust ja kergust. Ning lõpuks jõuavad naftamagnaat ja keemiaettevõtja üksmeelele ka paari müügis oleva maali küsimuses.

Publiku harjumuste kohaselt on pärast esimest vaatust paus, millele järgneb märgatav lavakujunduse vahetus: nüüd asutakse Amsterdamis Rembrandti ja punaste laternate miljöös. Esimeses vaatuses müüdnud maalide autor oli Senta. Laulu „Summ’ und brumm’, du gutes

Rädchen” saatel sõidavad prostituudid jalgratastel tüüpiliste Hollandi majade fassaadide vahel. Ka prostituudid igatsevad armastust. Nii pöörduvadki majade fassaadid lahti ja vaatevälja ilmub Senta ateljee, mis muutub ballaadi ajaks triptühhonilaadseks altariks ja lunastust pakkuvaks keskuseks, mis tõmbab enda poole lõbunaisi, kui nad kordavad mõnusalt õhates osasid Senta ballaadist. **Heli Veskuse** Senta oli seejuures väga tumeda, täidlase tämbriga, mis harmoneerus hästi hollandlase omaga. **Helen Lokuta** lauldud ja mängitud Mary oli „bordelli emandana” liiga närviline ja **Kevin Ray** esitatud „politseinik” oli veidi liiga ükskõikne. Seejärel kolmandaks vaatuseks taas kord täielik lavakujunduse vahetus, kus surmapatud kiratsevad maaliks kivistunudena steriilses ateljees. Hilisel tunnil astuvad nad oma pildiraamist välja, et tantsida vernissaaži järel koos pidutseva seltskonnaga diskohelide saatel kriiskavalt kirjude värvivideote ja seinale kuvatavate surmapattude sõnaliste väljenduste, nagu „aplus”, „iharus” ja „kõrkus”, taustal. See koreograafia on suurepäraselt õnnestunud – kui muidu on madrusekoorid lavastatud üsna tihti ontlikult tammuvatena, siis siin moodustasid nad trendika madrusebiidi. See sobis siia väga hästi, juba ainuüksi selle pärast, et koorid suutsid **Elmo Tiisvaldi** käe all pakkuda sisutihedat deemonlikkust. **Vello Pähn** pakkus rahvusooperi orkestri dirigendipuldist pärast krapsakat ja rütmi rõhutavat avamängu ning teises vaatuses esile kerkivat ja Amsterdami punaste laternate miljöoga hästi kokku sobivat sündsusetut meeleolu veenvat, muusikaliselt kõrgetasemelist ja ilusat täpselt välja musitseeritud interpretatsiooni. Lõpus suur aplaus kõigile osalenutele.

S. Barnstorf, Opern Glas. Nov 2016